

Jaroslav Slezák

Geologický průzkum v okolí Němčiček

V letech 1970–1973 byl v rámci hlubinného strukturního průzkumu odvrtným podnícem Moravské naftové doly Hodonín v katastru obce Němčičky v okrese Břeclav vrt Němčičky 1, lokalizovaný severovýchodně od obce. Lokalizace vrtu byla provedena 9. 10. 1969 v lese asi 2 500 m od Němčiček.

V té době vybudoval podnik Průmyslové stavby Gottwaldov přístupovou asfaltovou cestu, která spojovala vrt se silnicí Němčičky–Horní Bojanovice. Moravské naftové doly Hodonín (MNDH) současně zřídily před Němčičkami ubytovnu pro dělníky pracující na tomto i na pozdějších dalších vrtech. Na práci u vrtné soupravy byli postupně přijímáni i dělníci z Němčiček.

Hlubinné vrty v okolí Němčiček následovaly po analýze výsledků z vrtu Kobylí 1. Jeho hloubení bylo zahájeno 1. 12. 1966 a ukončeno bylo v hloubce 4 351 m dne 24. 7. 1968. Vrt se nacházel asi 1 km od kostela ve Vrbici. V červnu 1970 došlo k čerpacím zkouškám, při nichž bylo vyčerpáno asi 100 hl ropy. Jednalo se o první ropu těženou v Československu z hloubky přes 4 000 m. Ukázalo se však, že přítok ropy není takový, aby mohla být zahájena ekonomicky efektivní těžba. Proto byl tento vrt v květnu roku 1974 zlikvidován.

Hloubení vrtu Němčičky 1 bylo zahájeno 15. 8. 1970. Maximální hloubky vrtu 5 192 m bylo dosaženo 4. 5. 1973. V tento den došlo k uchycení náradí, které se později instrumentačními pracemi podařilo uvolnit do hloubky 5 026 m. Při zkouškách byl zjištěn přítok plynu s lehkou frakcí nafty. Na základě tohoto pozitivního výsledku byl vypracován návrh na další geofyzikální (seismický) průzkum a předběžný návrh pionýrského průzkumu této oblasti.

Podle tehdejších poznatků byl stratigrafický profil vrtu následující:

0–2 000 m	Ždánicko-hustopečské vrstvy jsou členěny do dvou úseků: 1. pelitický vývoj – tmavošedé, černošedé, šedo zelené vápenité jílovce s ojedinělými laminami a lavicemi světlešedých siltovců a pískovců (0–742 m) 2. flyšový vývoj – rytmické střídání lavic a lamin pískovců s polohami jílovců (742–2 010 m)
2 010–2 041 m	Menilitové vrstvy
2 041–2 140 m	Podmenilitové vrstvy – vápnité šedo zelené s tmavošedými až černošedými masivními jílovci
2 140–2 212 m	Pouzďfánská jednotka – tmavošedé, černošedé proměnlivé vápnité jílovce, tmavošedé prachovce, slídnaté pískovce
2 212–2 231 m	Kobylské karbonáty – nejvyšší část jurského komplexu. Jedná se o nový, v jurském bazénu na území Československa prozatím nenavrtaný typ vápenců – světlé, pleťově narůžovělé vápence a vápence dolomitované.
2 231–2 630 m	Kurdějovské vápence – světlešedé až šedočerné vápence střídající se se slínovci
2 630–4 185 m	Mikulovské slínovce (mocnost 1 555 m) – ve spodní části černošedé slínovce, lokálně s lasturnatým lomem a silným tektonickým porušením. Byly zde zaznamenány i vrstvičky uhlí.
4 185–4 789 m	Klastické-divácké vrstvy – šedobílé až bílošedé arkózy, arkóзовé křemenné pískovce a nevápnité jílovce
4 789–4 830 m	Bořetické vrstvy – černé i drobně slídnaté, velmi slabě vápnité jílovce a slínovce. Nebyla zjištěna žádná fauna.
4 830–5 192 m	Paleozoikum? (devon?) – světle hnědavé šedé, šedo zelené, černošedé a bílošedé kalové a organodetrítickokalové vápence, vápence rekrystalizované, vápence dolomitované a dolomity

Původně navrhovaná hloubka vrtu byla 4 100 m s možností do 4 500 m. Při dosažení hloubky 4 100 m však vrt neprošel mesozoikem a nenavrtal předpokládané krystalinikum. Byl proto vypracován projekt na prohloubení vrtu do 4 500 m. Na krystalinikum v těchto hloubkách se usuzovalo z výsledků vrtů v Nosislavi a Nikolčicích. Avšak ani v této hloubce nebylo krystalinika dosaženo. Bylo proto postupně několikrát rozhodnuto vrt prohloubit. Uchycení nářadí v hloubce 5 192 m však další vrtání znemožnilo.

Od 9. 8. 1974 byly prováděny čerpací zkoušky. Jejich výsledkem bylo zjištění přítoku uhlovodíkového plynu s lehkou ropnou frakcí a gazolinem. V hloubce 4 955 m byl tlak 516 kp/cm² a teplota 130 °C. Analýzou ze dne 9. 12. 1974 bylo zjištěno 92 % metanu. Při zkouškách mocnosti zdroje byl po několik dní vypouštěný plyn zapálen. Plamen byl v noci viditelný do značné vzdálenosti a rovněž jeho hluk byl daleko slyšitelný.

V další etapě byl vypracován projekt vrtu Němčičky 2, umístěný v těsném sousedství lesa Kuntinov. Věž tohoto vrtu byla vztyčena 28. 2. 1975. Hloubení vrtu probíhalo velmi rychle, takže počátkem prosince dosáhl hloubky 3 321 m. V této hloubce však došlo k havárii, kterou se podařilo odstranit až v dubnu 1976. Vrt pak pokračoval do hloubek kolem 4 200 m, kde prošel i vrstvami uhlí. Práce byly definitivně ukončeny v roce 1977 při dosažení hloubky 5 493 m, čímž se tento vrt stal druhým nejhlubším na Moravě.

Práce na tomto vrtu byly prováděny rumunskou vrtnou soupravou F 320. První zkoušky ukázaly, že byly navrtány plynonosné vápence. Během vrtání se vyskytla řada potíží způsobených vysokými tlaky a teplotami. Při jedné z havárií byl v hloubce 4 100 m proveden odklon vrtu, což byl unikátní případ v celé Evropě. O průběhu vrtných prací byl dne 2. 8. 1977 vysílán dvacetiminutový pořad v televizi.

V roce 1978 byla postavena nová věž na vrtu N1, ale po krátké době byla opět demontována. Při čerpacích zkouškách totiž došlo k poškození pažnic a čerpacích trubek, takže uvedení ložiska do těžby nebylo možné.

Dne 20. 4. 1978 byly zahájeny práce na nové vrtné soupravě na vrtu Němčičky 4, který ležel asi 400 m od vrtu N1. K tomuto vrtu byla prodloužena asfaltová silnice a po celé původní délce byla pokryta novým asfaltovým kobercem. Jedná se o kvalitní komunikaci, která vede středem lesů a houbařům umožňuje snadný přístup do lesa. Pro soukromá vozidla je na ní sice vjezd zakázán, ale nebývá respektován.

V roce 1979 se u vrtu N4 vyskytly nečekané obtíže, které znemožnily pokračovat ve vrtání po dosažení hloubky 3 937 m (původní plán předpokládal dosažení hloubky 6 000 m). V této hloubce pak byly prováděny čerpací zkoušky. Vrt N1 byl definitivně opuštěn a na vrtu N2 pracovala vrtná souprava s přestávkami až do října 1979, kdy bylo celé zařízení také demontováno s tím, že další využití vrtu není možné. Na základě výsledků z vrtů N1, N2 a N4 bylo vedením MNDH rozhodnuto, že vrt Němčičky 3 se neuskuteční.

A co po vrtech zůstalo? Především je to výše zmiňovaná asfaltová cesta. Na místě někdejšího vrtu N1 je vzorně zrekultivovaná oplocená plocha, na které rostou mladé lesní stromky. Jedinou památkou na geologický průzkum tak stále zůstává odkalovací nádrž u bývalého vrtu N2. Toto jezírko umožňuje život několika druhům živočichů závislých na vodě.

Snad až budou dokonalejší metody využívání energetických zdrojů, vrátí se do němčického katastru opět geologové.

Literatura:

Kronika obce Němčičky
Ročenka Moravských naftových dolů Hodonín
Dobový tisk